

**KAUPUGINHALLITUKSEN LAUSUNTO
TARKASTUSLAUTAKUNNAN
ARVIOINTIKERTOMUKSEEN
VUODELTA 2024**

TAUSTA

Mikkelin kaupunginvaltuusto käsitteli vuoden 2024 tilinpäätöksestä laaditun arviointikertomuksen 2.6.2025 § 85. Kaupunginvaltuusto kehotti kaupunginhallitusta antamaan valtuustolle lokakuun 2025 loppuun mennessä kuntalain 121 §:n tarkoittaman lausunnon toimenpiteistä, joihin arviointikertomus antaa aihetta.

Lauta- / johtokunnat voivat käsitellä ja todeta arviointikertomuksen kokouksissaan. Kaupunginhallituksen lausuntoa laadittaessa huomioidaan myös mahdolliset lautakuntien käsittelyissä saadut vastineet.

Tarkastuslautakunta on perehtynyt huolellisesti arviointikertomuksessa vuoden 2024 tilinpäätöksen sisältöön sekä nostanut esiin useita havaintoja koko kaupunkikonsernia koskien. Kaupunginhallitus pitää erityisen hyvänä uudistuksena, että arviointikertomukseen on selkeästi koottu erilliset yhteenvedot eri osa-alueita koskevista kehittämis ehdotuksista ja olennaisimmista havainnoista. Nämä yhteenvedot tiivistävät ja selkeyttävät tarkastuslautakunnan näkemykset, ja siten edesauttavat kohdistetun vastauksen antamista kuhunkin esitettyyn suositukseen.

Alle on koottu kaupunginhallituksen vastineet kuhunkin esitettyyn suositukseen. Kokonaiskuvan saamiseksi ja suositusten taustalla olevien perusteiden hahmottamiseksi lukijan on hyvä olla etukäteen tutustunut kokonaisuutena myös itse arviointikertomukseen.

TILINPÄÄTÖSKIRJAN YLEINEN OSA

Tarkastuslautakunnan suositus:

Tilinpäätöksen toimintakertomuksen Henkilöstö-kappaleessa esitetään vastaisuudessa kaikki sitä koskevat tilinpäätösyleisohjeen mukaiset asiat.

Kaupunginhallituksen vastaus:

Tilinpäätöksen käsittelyn yhteydessä käsitellään samanaikaisesti sekä kaupunginhallituksessa että kaupunginvaltuustossa Mikkelin kaupungin henkilöstökertomus. Tämä kertomus on laadittu KT:n ohjeistuksen mukaisesti. Samojen tietojen kirjaamista kahteen eri asiakirjaan, joita käsitellään yhtä aikaa, ei nähdä tarkoituksenmukaiseksi. Jatkossa tilinpäätöskirjan henkilöstöä käsittelevään kappaleeseen lisätään kuitenkin selkeästi viittaus erilliseen henkilöstökertomukseen, ja tarvittaessa nostetaan erityisen merkittävät poikkeamat näkyviin myös tilinpäätöskirjaan.

Tarkastuslautakunnan suositus:

Tilinpäätöksen toimintakertomukseen sisällytetään vastaisuudessa kaupunginhallituksen kokonaisarvio siitä, miten kaupungin sisäistä valvontaa ja konsernivalvontaa on tarkoitus kehittää voimassa olevalla suunnittelukaudella.

Kaupunginhallituksen vastaus:

Tilinpäätöksessä kohdassa 1.2. on käsitelty sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestämistä ja arviointia. Kohdassa käsitellään myös merkittävimpien talousarviossa tunnistettujen tai etukäteen tunnistamattomien riskien toteutumista. Kohta 1.2. käsittelee sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan aihepiiriä aiempaa kattavammin, kun vuonna 2024 kyseisen kohdan alle lisättiin oma kappale ”kokonaisarvio sisäisen valvonnan toteutumisesta ja kehittämisestä”. Tältä osin raportointi vastaa nyt paremmin kuntien tilinpäätösyleisohjeen vaatimuksia, ja tiivistää kokonaisuutena sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan tilanteen. Tarkastuslautakunta suosittelee kuitenkin tarkentamaan kyseistä kohtaa keskeisimpien johtopäätösten osalta. Asia tullaan huomioimaan vuoden 2025 tilinpäätösraportoinnissa.

Tarkastuslautakunnan suositus:

Selvitetään, voisiko konsernivalvontaa ja ohjausta kehittää edellyttämällä myös niiltä kaupunkikonserniin kuuluvilta alakonserneilta konsernitilinpäätöksen laatimista, joiden ei ole sitä kirjanpitolain perusteella pakko laatia. Näille alakonserneille voitaisiin asettaa talousarviossa sitovia toiminnallisia ja taloudellisia tavoitteita valtuustoon nähden, mikä osaltaan kehittäisi konsernivalvontaa ulottamalla konsernivalvonnan järjestelmällisemmin myös kaupungin tyttärentyttärille.

Kaupunginhallituksen vastaus:

Talousjohto sopii tiettyjen alakonsernien osalta konsernitilinpäätöksen laatimisesta viimeistään vuoden 2026 tilinpäätöksistä alkaen.

Tarkastuslautakunnan suositus:

Strategiakorttitavoitteet asetetaan kuntastrategiasta johdetuille osa-alueille siten, että

- *Ne kohdistuvat riskiarvion perusteella olennaisiin toimintoihin,*
- *Ne ovat konkreettisia ja yksiselitteisiä,*
- *Ne kuvaavat kunnan aikaansaannoskykyä ja positiivisia vaikutuksia kaupunkilaisten hyvinvointiin ja kaupungin elinvoimaisuuteen,*
- *Ne ohjaavat toimintatapoja kehittävään ja tulokselliseen suuntaan,*
- *Ne ovat kaupungin omilla toimenpiteillä saavutettavissa,*
- *Ne ovat konkreettisilla mittareilla ja menetelmillä mitattavia ja siten myös arvioitavia,*
- *Niiden seurantamittarit ja menetelmät mahdollistavat tavoitteiden saavuttamisen määrällisen ja laadullisen arvioinnin verrattuna edelliseen vuoteen*
- *Ne ovat yhteismitallisia strategisten päämäärien tavoitteiden kanssa”*

Kaupunginhallituksen vastaus:

Tarkastuslautakunta kiinnittää aikaisempien vuosien tapaan yhä huomiota strategiaan perustuvien tavoitteiden sekä arvioinnin esittämistapaan. Korjaustoimenpiteitä on tehty useana vuonna, ja asiassa on edetty oikeaan suuntaan. Strategiakorttien täyttämiseen, eli tavoitteiden asettamiseen ja mitattavuuteen on annettu ohjeistusta erilaisten kirjallisten sekä suullisten ohjeistusten muodossa, ennen kuin lautakunnat, hallitus ja valtuusto ovat talousarvion ja/tai tilinpäätöksen hyväksyneet.

Asiaan tullaan kiinnittämään jatkossakin huomiota, mutta kaikista olennaisinta on huomioida asia uuden valtuustostrategian laadinnassa. Strategiasta johdettujen tavoitteiden ja niiden raportoinnin näkökulmasta strategian tulisi olla tiivis ja selkeä, eikä strategian jalkauttamiseksi käytettäviä strategiakortteja tai vastaavia työkaluja tulisi olla yhtä paljon kuin edellisillä valtuustokausilla. Valtuusto kuitenkin määrittelee strategian sisällön lisäksi strategian jalkauttamiseksi käytettävät työkalut, mutta asia on hyvä tuoda esiin strategiaprosessin eri vaiheissa.

Tarkastuslautakunnan suositus:

Strategisten toimenpideohjelmien kehityksen raportointiin kiinnitetään huomiota ja raportoinnin mitattavuuteen panostetaan

Kaupunginhallituksen vastaus:

Jatkossa strategisten toimenpideohjelmien raportointia kehitetään seuraavin toimenpitein: Kaupunkistrategian 2022–2025 päivitystyön yhteydessä on jo tunnistettu tarve siirtyä kohti selkeämpää ja vaikuttavampaa mittaristoa. Strategisten päämäärien toteutumista tullaan seuraamaan aiempaa tiiviimmin ns. "isojen mittareiden" avulla, kuten suositteluindeksi, asukasluku ja veroprosentti

Näiden lisäksi kehitetään ohjelmakohtaisia mittareita, jotka mahdollistavat toimenpiteiden vaikuttavuuden arvioinnin.

Vuoden 2024 tilinpäätöksen yhteydessä on jo otettu käyttöön yhtenäisempi rakenne strategisten ja toiminnallisten tavoitteiden raportoinnille. Tätä rakennetta kehitetään edelleen siten, että toimenpideohjelmien eteneminen ja vaikutukset ovat selkeästi eroteltavissa ja mitattavissa

Tietovarantojen ja analytiikan (ml. tekoäly) hyödyntämistä kehitetään osana kaupungin tiedolla johtamisen kokonaisuutta. Tämä mahdollistaa toimenpiteiden vaikutusten seuraamisen ajantasaisesti ja tukee päätöksentekoa. Esimerkiksi kasvuohjelman seuranta on jo kytketty tilinpäätöskirjateksteihin, mikä parantaa raportoinnin läpinäkyvyyttä.

Keväällä 2025 toteutetun strategian itsearvioinnin tuloksia hyödynnetään myös raportoinnin kehittämisessä. Arvioinnissa nousi esiin tarve lisätä asioiden ennakoivaa selostamista ja tiedonkulkua, mikä tukee myös raportoinnin mitattavuuden parantamista

Strategisten ohjelmien vastuuhenkilöille annetaan neuvontaa mittareiden määrittelystä ja raportoinnin käytännöistä. Lisäksi varmistetaan, että ohjelmien tavoitteet ja mittarit ovat linjassa kaupungin strategisten päämäärien kanssa.

Tarkastuslautakunnan suositus:

Toimenpideohjelman tavoitteet ja toteuma ovat yksiselitteisiä ja mitattavia sekä aikaisempiin vuosiin vertailtavia. Toimintaa ja sen tuloksellisuutta on vaikea arvioida, jos toteuman mitattavuuteen ja vertailtavuuteen ei ole kiinnitetty huomiota

Kaupunginhallituksen vastaus:

Strategialle asetettujen kahdeksan niin sanotun kaupunkitasoisen päämittarin kehittymisen seuranta on nostettu tilinpäätökseen 2024. Käynnistyneen valtuustokauden strategiassa tulee huomioida tavoitteille asetettavat mittarit siten, että mitattavuus on yksiselitteisen selkeää. Tilinpäätöksessä voidaan jatkossa esittää myös lähtötilanteen lisäksi edellisen vuoden tilinpäätöksen vertailulukua.

LAUTAKUNTAKOHTAISET SUOSITUKSET

Hallinto- ja elinvoimapalvelut

Tarkastuslautakunnan suositus:

Strategiakorteissa määritellään mitattava tai muuten arvioinnin mahdollistava tavoite ja sille konkreettinen mittari,

Toteumaa verrataan mittariin ja tavoitteeseen

Kaupunginhallituksen vastaus:

Strategiakortteihin liittyvät havainnot ovat läpileikkaavia koko tilinpäätöskirjan osalta. Tavoitteiden asettamiseen, mitattavuuteen ja toteutumisen raportointiin otetaan kantaa tämän vastineen aikaisemmassa kohdassa.

Tarkastuslautakunnan suositus:

Talousarvion laadinnassa noudatetaan täydellisyysperiaatetta, jonka mukaan talousarvioon on otettava kaupungin rahankäyttö ja rahan lähteet kokonaisuudessaan. Tiedossa olevia menoja tai tuloja ei voi jättää talousarviosta pois. Täydellisyysperiaatteen mukaan myös kaupungin eri tehtävien sisäiset ostot ja myynnit otetaan talousarvioon, vaikka niihin ei suoraan liittyisi rahan käyttöä”

Kaupunginhallituksen vastaus:

Täydellisyysperiaatetta koskeva havainto koskee talouspalveluiden käsityksen mukaan yksittäistä tulosummaa, joka on inhimillisen erehdyksen johdosta jäänyt huomioimatta talousarviomuutoksena investointitaulukkoon. Virhe on haastavoittanut investointien toteumataulukon tulkintaa, mutta ei ole vaikuttanut esimerkiksi tuloslaskelmaan tai sen toteutumisvertailuun. Talouspalvelut pyrkii kehittämään talouden seurannan ja talousarviomuutosten prosessia täydellisyysperiaatteen paremmin huomioivaksi myös tämän kaltaisten erityistapausten kohdalla.

Mikkelin seudun ympäristölautakunta

Tarkastuslautakunnan suositus:

Digitalisoitumisen toteutumista ja siitä koituvia hyötyjä arvioidaan myös resurssinäkökulmasta. Digitaalisten järjestelmien käyttöönotto on iso prosessi ja niiden siirtymän onnistumisen arviointi on myös tärkeää.

Tavoitteet asetetaan kunnianhimoisiksi, mutta realistisiksi suhteessa toimintaympäristön nykytilaan”

Kaupunginhallituksen vastaus:

Tavoitteena on se, että kaikki ympäristönsuojelun ja terveysvalvonnan lupa- ja ilmoitusasiat ovat hoidettavissa selkeiden ja helposti käytettävien sähköisten järjestelmien kautta. Kaikki ympäristönsuojelun luvat ja ilmoitukset voidaan käsitellä sähköisesti. Terveysvalvonnassa on käytössä sähköinen asiointijärjestelmä Ilppa ja sähköisiä lomakkeita.

Ympäristö- ja maa-ainesluvat tulevat vireille Lupapiste.fi-järjestelmän kautta. Terveysvalvonta antaa viranomaisten käytössä olevassa Lupa-fi-palvelussa lausunnot ympäristöluvista. Lupapisteen kautta ei ole vielä valmiuksia hakea vapautuksia vesihuoltoon liittymisestä, poikkeamista jätevesien käsittelystä eikä tehdä aumausilmoituksia. Nämä luvat haetaan erillisellä lomakkeella viranomaiselle/viranhaltijalle osoitetulla sähköpostilla tai kirjeitse.

Ympäristönsuojelun viranhaltijat käyttävät ympäristö- ja maa-aineslupien valvonnassa valtakunnallisia YLVA- ja NOTTO -järjestelmiä.

Terveysvalvonnassa viranomaisjärjestelmät tulevat Ruokavirastosta (Vati-järjestelmä), jonka kehitystyöhön Mikkelin seudun ympäristöpalvelut myös osallistuvat sekä maksamalla kehitysmaksua että olemalla jäsenenä kehitystyöryhmässä. Tämä on valtakunnallinen tavoite ja järjestelmät ovat tältä osin yhteneväisiä viranomaisten kesken.

Ruokamyrkytysilmoitukset tehdään Ilppa-järjestelmän kautta, ja jos asiakas tekee ilmoituksen muuta kautta, häntä kehoitetaan tekemään ilmoitus myös Ilppa-järjestelmän kautta.

Kasvatus- ja opetuslautakunta

Tarkastuslautakunnan suositus:

Palveluverkkomuutosten jälkeinen avoimuus ja vaikuttavuuden seuranta lisäävät kuntalaisten luottamusta päätöksentekoon. Palveluverkon tiivistämisen yhteydessä olisi tärkeää arvioida myös koulumatkojen pituuden ja koulukyytien ratkaisujen vaikutuksia lasten, nuorten ja perheiden hyvinvointiin. Nämä vaikutukset tulee jatkossa tehdä näkyviksi sekä tarkastuslautakunnalle että kuntalaisille.

Päiväkotij- ja kouluverkon supistamisen yhteydessä säästötavoitteiden toteutumista ei ole riittävän systemaattisesti seurattu. Mikkeliissä verkkoa tiivistetään jatkuvasti, mutta todellista säästökertymää, jolla lakkautuksia perustellaan, ei ole tuotu riittävästi esiin. Tarkastuslautakunnan on vaikea arvioida palveluverkkoratkaisujen vaikutuksia ja tarkoituksenmukaisuutta, jos syntyneitä säästöjä ja muita vaikutuksia ei avata tilinpäätöksessä.

Kaupunginhallituksen vastaus:

Varhaiskasvatuksessa Saksalan Huuhkajat filiaalinen ja Kilikellon päiväkodin lakkautuksista kertyneet säästötavoitteet ovat olleet säästöohjelmaan kirjattujen suunnitelmien mukaisia ja ne on huomioitu talousarviossa. Kilikellon päiväkodin lakkautus siirtyi toimintavuodella valtuuston päätöksellä. Tämän lisäksi on lakkautettu Peitsarin ja Otavan päiväkodeissa kaksi lapsiryhmää, joiden säästökertymä on myös huomioitu talousarviossa. Lapsimäärän pieneneminen näkyy varhaiskasvatustoiminnan supistamisena.

Perusopetuksessa tapahtuneiden palveluverkkoratkaisujen talousvaikutukset on huomioitu vuosittain talousarviossa suunnitelman mukaisesti. Lukuvuonna 2024-2025 perusopetuksen oppilasmäärä oli hieman suurempi kuin edellisenä lukuvuonna. Saimaanportin yhtenäiskouluun tuli mm. Ukrainan sodan takia suunniteltua enemmän oppilaita. Kasvatus- ja opetuslautakunta päätti muuttaa koulun oppilaaksiottoaluetta siten, että myös Tuppuralan koulun oppilaat siirtyvät Saimaanportin yhtenäiskouluun, koska ko. oppilaat eivät mahtuneet Lyseoon, kuten alkuperäinen suunnitelma oli. Näistä syistä johtuen Saimaanportin yhtenäiskoulun opetusryhmien määrä oli vielä tässä vaiheessa suunniteltua suurempi, mutta laskee tulevana vuosina. Palveluverkkoratkaisujen yhteydessä tapahtuneet koulumatkojen ja -kuljetusten muutokset on suunniteltu ja toteutettu perusopetuslain ja kasvatus- ja opetuslautakunnassa hyväksytyn Koulukuljetusoppaan mukaisesti.

Tilinpäätöksessä raportoidaan muun muassa tulosaluekohtaisesti talousarvion ja palvelusuunnitelman toteutuma talouden tasapainotustoimenpiteineen. Merkittävät poikkeamat tulojen alituksissa ja/tai menojen ylityksissä raportoidaan.

Tarkastuslautakunnan suositus:

Valtakunnallisen kouluverkkokyselyn välivuosina olisi hyvä avata niitä toimenpiteitä, joilla vastataan kyselyn tuloksiin, koska aikaisempien vuosien kehityssuunnat ovat jo nähtävissä. Lisäksi tulisi kehittää parillisina vuosina tehtävää oppilashyvinvointiraportointia niin, että siinä seurataan myös tarpeelliseksi todettujen toimenpiteiden toteutumista, kun parittomina vuosina raportointi painottuu tuloksiin.

Kaupunginhallituksen vastaus:

Terveyden- ja hyvinvoinnin laitos (THL) on järjestänyt vuodesta 1996 saakka kouluterveyskyselyn, joka tuottaa tärkeää seurantatietoa lasten ja nuorten terveydestä, hyvinvoinnista, elintavoista, koulunkäynnistä ja opiskelusta. Kouluterveyskysely järjestetään vuorovuosin. Vuoden 2025 valtakunnalliset, kuntakohtaiset ja alueelliset tulokset julkaistaan THL:n mukaan syyskuussa 2025. Vaikka vastaavaa seurantatietoa ei ole välivuosina saatavissa, silloinkin tehdään paljon kehitystyötä lasten ja nuorten hyvinvoinnin, kasvun ja oppimisen eteen esim. Erilaisten kehittämishankkeiden tuella ja yhteistyössä Eloisan opiskeluhuollon kanssa.

Hyvinvoinnin ja osallisuuden lautakunta

Tarkastuslautakunnan suositus:

Hyvinvoinnin ja osallisuuden lautakunnan mittareita tulee olla vähemmän, jotta niihin voidaan paneutua perusteellisesti ja lisäksi tulee varmistaa, että mittarit ovat selkeästi todennettavissa

Kaupunginhallituksen vastaus:

Osa nykyisessä kortissa olevista toimenpiteistä ja mittareista on sellaisia, että ne voivat hyvin olla kaikkien tulosalueiden yhteisiä, mutta niiden lisäksi tarvitaan myös tulosaluekohtaisia mittareita (tai esimerkiksi 2-3 tulosalueen yhteisiä). Tulosaluekohtaisten mittareiden rajoittaminen esimerkiksi yksittäiseen mittariin per tulosalue ei kerro yhdestä tulosalueesta kuin yhden pienen osan. On hankala löytää tarpeeksi laaja yksittäinen asia ja mittari, joka kuvaisi mahdollisimman laajasti koko tulosalueen toimintaa.

Mittareiden määrää ja laatua tullaan tarkastelemaan tulevan talousarvion laadinnan yhteydessä tarkoituksenmukaisemmiksi.

Kaupunkikehityslautakunta

Tarkastuslautakunnan suositus:

Kaupunki tekee suunnitelman korjausvelan vähentämisestä ja raportoi korjausvelasta tarkemmin korjausvelan tyypin suhteen. Näin korjausvelka tulee paremmin näkyväksi ja sen vähentämiseksi tehtävät toimet tulevat paremmin näkyviksi”

Kaupunginhallituksen vastaus:

Korjausvelkalaskelmat päivitetään osana TA2026 valmistelua. Korjausvelka huomioidaan talousarviovalmistelussa ja kirjoitetaan sen poistamisesta omat kappaleet kolmeen eri kohtaan (yhdyskuntatekniikka, talopalvelut ja Vesiliikelaitos) talousarviossa.

Yleinen erillishuomio

Tarkastuslautakunnan suositus:

Tarkastuslautakunta haluaa erikseen tuoda kaupunginvaltuuston ja kaupunginhallituksen tietoon ja harkittavaksi seuraavaa Kuntalain 121 §:n mukaan tarkastuslautakunnan tehtävänä on muun muassa arvioida, onko toiminta kunnassa järjestetty tuloksellisella ja tarkoituksenmukaisella tavalla.

Mikkelin kaupungin luottamushenkilötoiminnassa on siirrytty laajasti sähköisiin toimintamalleihin, kuten sähköpostitse tapahtuvaan pöytäkirjojen hyväksymiseen, sähköiseen kokoushallintaan ja paperittomaan asiakirjakäytäntöön.

Tarkastuslautakunta pitää tärkeänä, että luottamushenkilötoiminnan digitalisaatiossa varmistetaan jäsenten yhdenvertaiset mahdollisuudet osallistua päätöksentekoon. Teknologisten ratkaisujen käyttöönotossa on huolehdittava siitä, että kaikki toimielinten jäsenet saavat tarvittavan perehdytyksen ja ohjauksen luottamustehtäviensä vaatimalla tasolla. Tietotekninen osaaminen ei saa muodostua esteeksi täysipainoiselle osallistumiselle kaupungin päätöksentekoon.

Tarkastuslautakunta kehottaa kaupunginhallitusta asianmukaisella tavalla varmistumaan, että kaikilla toimielinten jäsenillä on yhdenvertaiset mahdollisuudet osallistua luottamushenkilötoimintaan, ja etteivät esimerkiksi tekniset laitteet ja eri ICT-ohjelmat tai tietotekninen osaaminen saisi asettaa rajoituksia täysipainoiselle osallistumiselle kaupungin päätöksentekoon toimielimissä.

Kaupunginhallituksen vastaus:

Kaupunginhallitus kiinnittää erityistä huomiota luottamushenkilötoiminnan digitalisaation vaikutuksiin osallistumisen yhdenvertaisuuden näkökulmasta. Tarkastuslautakunnan esiin nostama huomio on ajankohtainen ja tärkeä. Mikkelin kaupungissa on viime vuosina siirrytty laajasti sähköisiin toimintamalleihin, kuten sähköiseen kokoushallintaan, paperittomaan asiakirjakäytäntöön ja sähköpostitse tapahtuviin pöytäkirjojen hyväksymisiin. Digitalisaatio on tuonut mukanaan tehokkuutta ja ajantasaisuutta päätöksentekoon, mutta samalla on varmistettava, ettei teknologian käyttöönotto muodostu esteeksi kenenkään täysipainoiselle osallistumiselle.

Kaupunginhallitus pitää tärkeänä, että kaikilla toimielinten jäsenillä on yhdenvertaiset mahdollisuudet osallistua luottamushenkilötoimintaan riippumatta heidän lähtökohdistaan tietoteknisten välineiden tai osaamisen suhteen. Tämän varmistamiseksi kaupungissa on järjestetty ja tullaan jatkossakin kiinnittämään huomiota siihen, että luottamushenkilöille tarjotaan riittävä perehdytys ja ohjaus sähköisten järjestelmien käyttöön. Lisäksi heille tarjotaan mahdollisuus henkilökohtaiseen opastukseen ICT-järjestelmien käytössä sekä mahdollisuus käyttää kaupungin tarjoamia ICT-laitteita. Koulutusta kehitetään jatkuvasti vastaamaan järjestelmien muutoksia ja käyttäjien tarpeita.

Käytännön esimerkkejä:

- *Jokaiselle* uudelle luottamushenkilölle järjestetään käyttöönottokoulutus, jossa käydään läpi sähköisen kokousjärjestelmän (esim. Webropol, Teams) käyttö.
- Luottamushenkilö voi varata henkilökohtaisen opastusajan kaupungin ICT-tuen kanssa, esimerkiksi Teamsin tai sähköisen allekirjoituksen käytön harjoitteluun.
- Kaupunki tarjoaa kannettavan tietokoneen tai tabletin niille luottamushenkilöille, joilla ei ole omaa laitetta.
- Kokouskutsujen ja asiakirjojen yhteydessä tarjotaan ohjevideoita ja käyttöoppaita, jotka tukevat itsenäistä oppimista.

Käyttöön otettavien teknologisten ratkaisujen yhteydessä arvioidaan niiden saavutettavuus ja käytettävyyt eri käyttäjäryhmien näkökulmasta. Tavoitteena on, että tietotekninen osaaminen tai laitteistojen hallinta ei muodostu osallistumisen kynnykseksi, vaan että jokaisella luottamushenkilöllä on käytössään tarvittavat välineet ja tuki tehtävänsä hoitamiseen.

Lisäksi kaupunginhallitus korostaa velvollisuutta käsitellä luottamuksellisia ja henkilötietoja sisältäviä asioita tietoturvallisesti ja käyttäen nykyaikaisia salausmenetelmiä. Näihin kuuluu muun muassa kustannustehokas kaksivaiheinen tunnistus sekä kaupungin järjestämät sähköpostiosoitteet, jotka tukevat turvallista viestintää.

Käytännön esimerkkejä:

- Luottamushenkilöiden sähköpostit suojataan kaksivaiheisella tunnistautumisella, joka estää asiattoman käytön.
- Henkilötietoja sisältävät asiakirjat ja kokousmateriaalit jaetaan salattujen yhteyksien kautta kaupungin intranetissä.
- Luottamukselliset asiat käsitellään vain kaupungin tarjoamilla laitteilla, joissa on ajantasaiset tietoturvaohjelmistot

Tietoturvan ja tietosuojan osalta toimintaa ohjaavat seuraavat säädökset:

- EU:n yleinen tietosuoja-asetus (GDPR, EU 2016/679), joka velvoittaa suojaamaan henkilötietoja asianmukaisin teknisin ja organisatorisin toimenpitein.
- Tietosuoja laki (1050/2018), joka täydentää GDPR:ää Suomessa ja korostaa käsittelyn lainmukaisuutta.
- Laki julkisen hallinnon tiedonhallinnasta (906/2019), joka velvoittaa kuntaorganisaatiot huolehtimaan tiedonhallinnan järjestämisestä, mukaan lukien tietoturva ja tietosuoja.

Kaupunginhallitus sitoutuu seuraamaan digitalisaation vaikutuksia luottamus-
henkilötoimintaan ja kehittämään toimintatapoja, jotka tukevat osallistumisen
yhdenvertaisuutta, tietoturvallisuutta ja päätöksenteon avoimuutta.